

Stell og vedlikehold av møbler

For å sikre optimal levetid på et møbel må den enkelte leverandørs råd om bruk, stell og vedlikehold følges.

Generelt om møbelstell og vedlikehold:

Det er viktig å tilegne seg god nok kunnskap om møbelhud- og møbeltekstilers egenskaper og kvaliteter, for å kunne vite hvordan disse på best mulig måte vedlikeholdes og rengjøres.

Normal nedbrytning over tid, utseendeforandring og forringelse, som følge av bruk og slitasje, må påregnes på alle møbler. Dette gjelder spesielt tekstiler og hud, men også harde overflater som f.eks. treverk og linoleum mm. Dersom et nytt møbel har en mangel eller skade, må du som kjøper så snart som mulig gjøre leverandøren oppmerksom på dette.

Det er viktig at du tar godt vare på ditt nye møbel ved å følge de ulike produsentenes vedlikeholdsråd. Møbler, og spesielt sittemøbler, utsettes kontinuerlig for ytre påvirkning av alt fra mat og drikke til hud, hår, svette og fargesmitte fra dongeribukser. Flekker etter søl må behandles umiddelbart, det gjelder alle overflater.

Vedlikeholdsveiledningen nedenfor beskriver anbefalinger for støvtørking, rengjøring og flekkfjerning i forhold til både møbeltekstil, møbelhud, tre og noen andre vanlige møbeloverflater.

Møbeltekstiler

Generelt

Smuss og støv som blir liggende i stoffet er med på å bryte ned tekstilfibrene og bidrar sterkt til å forkorte stoffets levetid. Regelmessig (ukentlig) støvsuging med myk børste hemmer nedbrytingen og er helt nødvendig for at stoffet skal oppnå lang levetid. Viktige vedlikeholdsfaktorer er: 1) Hovedrengjøring, 2) flekkfjerning, 3) kontroll av fargeekthet og forsiktighetsregler for møbeltekstiler.

Vedlikeholds faktorer

Hovedrengjøring:

Begynn å rengjøre møbelstoffet så snart du ser at støvsuging og vanlig støvtørking ikke lenger er nok. Til hovedrengjøring anbefales skumrens. Hvor hyppig dette bør gjøres avhenger av møbelbruken, men sitteflaten på et møbel bør rengjøres minst en gang hver tredje måned.

Flekkfjerning:

Når uhellet er ute, er det viktig å få fjernet sølet/flekken så raskt som mulig. En ny flekk lar seg lettere fjerne enn en gammel. For fjerning av flekker bør du unngå vanlige husholdningsvaskemidler ettersom mange av dem er for kraftige for tekstilet, og ALLE andre produkter som inneholder løsemidler eller olje, ettersom de kan ødelegge stoffene.

Unntaket er Zalo på ullstoff, fukt flekken med vann, påfør litt Zalo som jobbes inn i flekken så den løser seg, bruk papir for å trekke ut fukten igjen, gjenta med nytt vann og papir til Zaloen er fjernet igjen og la tørke.

Kontroll av fargeekthet:

Ved hovedrengjøring og flekkfjerning skal du alltid sjekke at stoffets fargestoffer tåler det vaskemiddelet du skal bruke. Gjør en prøve på et sted på møbelet som ikke synes. La det tørke, og sjekk resultatet.

Forsiktighetsregler for møbeltekstiler:

De viktigste hensyn man bør ta for sine møbler: Rengjøring, lysekthet, unngå skader, møbeltekstilers levetid og kjæledyr.

- *Lysekthet* - Mange møbeltekstiler forringes unødige av påvirkning fra sollys. Husk at all lyspåvirkning vil svekke både fibre og fargestoffene i tekstilet. Selv om møbeltekstilet er testet og godkjent for lysekthet (varierer med fargepigment), bør møbelet plasseres slik at direkte sollys og skarpe reflekser unngås. Persiener eller markiser anbefales, men vær samtidig oppmerksom på at ikke alle tekstiler i markiser eller gardiner stopper skadelig UV-stråler. Det er viktig å tenke over at solen skinner inn i rommet også når vi ikke selv er tilstede! Spesielt den "lave" solen på våre breddegrader når langt inn i rommet - hele dagen. Skal du være lenge borte, bør møblene tildekkes spesielt. *Hvordan unngå skader på møbeltekstiler* - Klær med ekstremt grove sømmer eller skarpe detaljer som f.eks. nagler, eller belter med metallbeslag, øker slitasjen og kan trekke ut tråder. Dongeriklær - særlig nye, og klær med sterke fargestoffer, kan medføre at fargen smitter av på møbelstoffet. Gjenstander eller verktøy i baklommer kan skade møbeltekstilet.
- *Møbeltekstilers levetid* - Manglende stell og vedlikehold reduserer stoffets levetid. Brukes møbelet ekstremt mye hver dag, anbefales varetrekk og armbeskyttere (dette kan bestilles til de fleste møbler).

Møbelhud

Generelt

Leverandørens råd om bruk, stell og vedlikehold av hudmøbler bør alltid følges, fordi det er den enkelte forhandler, møbelprodusent og leverandøren av selve huden som kan innestå for hva det enkelte produkt tåler og krever.

Hud – et naturprodukt

Møbelhud blir vanligvis laget av hud fra storfe. Som naturlig er vil det kunne forekomme arr, insektbitt, fargevariasjoner m.m. Hvor mye av disse naturlige merkene som viser på møbelhuden avhenger av diverse faktorer, bla. hvilken behandling overflaten på huden får. Møbelhud vil ofte endre utseende etter lengre tids bruk. Denne form for patina må den som kjøper hudmøbler vite å sette pris på.

Møbelhuds kvaliteter

Det er mange steg i prosessen fra slakting av dyr til huden er på møbelet. For garveriene som leverer møbelhuden, er det viktig å vite hva kunden (møbelprodusenten) ønsker av bl.a. kvalitet og overflatebehandling. Prisene varierer mye, alt etter kvalitetsklasse eller sortering, og ønsket egenskaper.

- *Anilinhud* - anilinfarget hud, blir sortert ut tidlig i prosessen og slik hud har liten bearbeidelse etter garvingen. Narven er opprinnelig, og insektbitt og merker etter sår vil synes på denne typen hud. Av og til får anilinhud et tynt fargepigment eller sluttlag over grunnfargen. Denne hudtypen er svært myk og behagelig, den har bevart pusteevnen og regnes for å være den beste kvaliteten. Anilinhud utgjør bare en liten del av den totale produksjonen i et garveri og prisen er svært høy. Fargeutvalget er som regel ikke fastsatt av møbelprodusentene, men de må velge ut fra det utvalget garveriet kan tilby.
- *Semianilinhud* er litt mer bearbeidet enn anilinfarget hud, og er en mellomting mellom anilinhud og korrigeret hud. Her er det benyttet et større fargespekter, og møbelprodusentene kan i større grad påvirke dette. Ofte er denne huden også kunstig narvsatt.
- *Korrigeret hud* er de rimeligste og mest bearbeidede. Her tilbys de fleste fargevalgene, men på grunn av overflatebehandlingen (lakkert) har slik hud ikke den pusteegenskapen som anilinhud.

Forsiktighetsregler møbelhud

- Spesielt armlener og nakkeputer er utsatt for fett og svette som kan resultere i mørke flekker, og over tid bryte ned møbelhuden.
- Kjemikalier fra for eksempel hårgel og håndkremer kan gi lignende skader.
- Alt støv og smuss fra for eksempel klær, skader huden dersom det ikke blir fjernet.
- Sollys vil forårsake falming og tørke ut møbelhuden. Påvirkning fra andre varmekilder vil også føre til risiko for uttørking og fargeendring på f.eks. lys hud (unngå plassering av pc med varmt pc-batteri direkte på møbelhud).
- Bruk av varetrekk, pledd og sofaputer, er en god hjelp for å forebygge skader.

Flekkfjerning og rengjøring av møbelhud.

- Vannløselige flekker bør vaskes bort snarest med en ren, hvit, myk klut, eller svamp godt oppvridd i lun kent vann (helst kokt vann).
- Vanlig renhold og fjerning av støv bør skje hyppig ved hjelp av støvsuging med myk børste og støvtørking med ren, hvit, fuktig bomullsklut.
- Bruk ikke kjemikalier på møbelhud. Ved behov for flekkfjerning, rensing, m.m. ta kontakt med møbelhandleren som kan gi veiledning i den aktuelle situasjonen.
- Hudmøbler trives best om de beskyttes mot sollys, uttørking og varmekilder. Ofte anbefales hudpleie som et beskyttende middel.

Tre og overflater

Generelt

Treverk trenger stell, omtanke og vedlikehold om det skal beholde sitt særpreg og sin karakter. Spesielt ubehandlet tre er ømfintlig og bør derfor jevnlig rengjøres og behandles. Møbler i heltre bør ikke stå i direkte sollys, nær varmekilder eller i rom der klimaet svinger mye. Dette fordi det da kan oppstå spenninger i limte sammenføyninger og i møbel-plater som kan resultere i sprekkdannelse.

Vedlikehold og renhold av ulike flater.

- Ubehandlet treverk: Vaskes med vann tilsatt såpe. På flekker som ikke løsner med såpevann benyttes skurekost. Skur alltid i treets lengderetning. Fjern alle såperester og la tørke godt.
- Lakkerte og malte treoverflater: Har en sterk, glatt og vanligvis vannavvisende overflate ved normal bruk og rengjøring. Rengjøres med en lett fuktet klut. Løsemidler bør ikke benyttes. Væske som blir liggende kan lage merker.
- Voksede treoverflater: Hard voks kan nærmest sammenlignes med lakkerte overflater, mens den myke voksen i kvalitet kan sammenlignes med oljede flater. Overflaten er lettstelt men ikke særlig motstandsdyktig. Rengjøres med forsiktighet med lite fuktet klut og bør behandles etter de beskrivelser som produsent og leverandør gir rettledning om.
- Oljede treflater- og møbler: Har en overflate som er mer mottagelig for skitt og væsker enn andre behandlede overflater. Derfor må en vaske og behandle disse ofte. Rengjøres med forsiktighet og bør behandles med møbeloljer som produsent og møbelhandler gir rettledning om.

Desktop linoleum – et naturprodukt.

Daglig renhold utføres med fuktig klut oppvridd i vann og pH-nøytralt vaskemiddel, skyll og tørk av. Flekker fjernes umiddelbart.

Linoleumspleiende middel bør benyttes jevnlig som en beskyttende hinne.

NB! Alkaliske rengjøringsmidler bryter ned overflaten på linoleum.

Laminat.

Daglig renhold utføres med en fuktig klut oppvridd i vann og såpe eller vanlig syntetisk rengjøringsmiddel, skyll og tørk av.

Pulverlakkerte Overflater (Stål, Mdf, Etc.)

Overflaten kan utføres noe forskjellig, alt etter hvordan kunden ønsker den. Pulverlakkerte overflater regnes som sterke mot slitasje. Renholdet utføres med lett fuktet klut.

Flekkfjerning gjøres med allrengjøringsmiddel og i visse tilfeller white spirit.

- **Ståloverflater:** Som hovedregel benyttes myk klut for daglig rengjøring. For å beskytte overflaten og forenkle renholdet, kan en påføre et tynt lag med voks tilsatt silikon.
- **Plastoverflater:** Plast har forskjellige egenskaper alt etter hvilke bruksområder de skal dekke. Rengjøringen gjøres best med en klut fuktet i lunkent vann tilsatt små mengder syntetisk vaskemiddel. Ved flekkfjerning brukes sterkere dosering av vaskemiddel (se også leverandør/producents veiledning).
- **Møbler med monteringsbeslag og skruer:** Inneklimaet varierer med årstidene. Det er tørrest inne på senvinteren når vi fyrer og fuktigst på høsten. Trevirke er hygroskopisk - trekker til seg og avgir fuktighet, og krymper og sveller i takt med endringer i klimaet. Dette gjør at møbler som er skrudd sammen med monteringsbeslag kan bli noe slarkete i tørre perioder. Gå derfor over skruene og stram dem til om nødvendig, dette bør gjøres årlig. I motsatt tilfelle kan slakke skruer medføre at festet blir for dårlig og skruene løsner.